Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St
Jersey City, N.J. 07302
Телефони. (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 180. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 10-го СЕРПНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 10, 1979 No. 180. VOL. LXXXVI.

У ДЕТРОЙТІ ПОМЕР СЛ. П. ГЕН. МИХАЙЛО КРАТ

Детройт, Міч. — У середу, 8-го серпня 1979 р., о год. 4-ій по полудні відійшов у вічність на 87-му році життя сл. п. ген. пор. Михайло Крат, колишній старшина Армії Української Народної Республіки і 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії, лицар Залізного Хреста, кавалір орденів Симона Петлюри, св. Георгія, Сербської Звізди та інших відзначень.

Покійний народився в 1892 р. в Гадячі, Україна, був ген. хор. Армії УНР; під час Першого Зимового Походу виконував обов'язки начальника штабу Запорізької дивізії; перебував на еміграції в Польщі; був штабовим старшиною І УД УНА, а після закінчення Другої світової війни, виконував функцію коменданта табору полонених І УДУНА в Белярії біля Ріміні в Італії; останньо жив в Детройті, ЗСА.

ген. пор. Михайло Крат

Похонні відправи відбудуться в Детройті і Бавнд Бруку. Чин похорону в Бавнд Бруку на українському православному цвинтарі св. Андрія заповіджений на понеділок, 13-го серпня, о год. 11-ій ранку.

РАЇСА МОРОЗ РОЗПОВІДАЄ ПРО ЖИТТЯ В УКРАЇНІ ТА ПРО ПРАВОЗАХИСНИЙ РУХ

Джерзі Сіті. — Минулого тижня п-і Раїса Мороз, дружина Валентина Мороза, видатного члена правозахисного руху в Україні, яка приїхала до Америки зі сином Валентином 5-го липня ц. р., була гостем у Головній Канцелярії Українського Народного Союзу та В-ва „Свобода". Після оглядин Української Будівлі, що їх вона відбула в супроводі п. Володимира Сохана, головного секретаря УНС і п-і Уляни Дячук, головного касира УНСоюзу, Раїса Мороз стрінулася з екзекутивними урядовцями УНС і редакторами „Свободи" та „Українського Тижневика" і протягом більш ніж двогодинної виміни думок дала обширний огляд теперішнього положення в Україні та розповіла про український правозахисний рух.

Дякуючи УНСоюзові та В-ві „Свобода" за всі турботи та старання в обороні її мужа під час його довголітнього ув'язнення у Совєтському Союзі, п-і Мороз відповіла на численні запити редакторів і членів Екзекутивного Комітету УНСоюзу.

Раїса Мороз під час недавніх відвідин у редакції „Свободи". Сидять (зліва): ред. Любов Коленська, п-і Раїса Мороз і ред. Рома Сохан-Гадзевич. Стоять (зліва): редактори Зенон Снилик, Василь Тершаковець, Євген Федоренко і Володимир Левенець.

Правозахисний рух в Україні

Вона заявила, що рух спротиву в Україні існує як природна реакція проти суворого режиму компартії та проти систематичної русифікації України, нищення української мови та культури, тобто проти урядових заходів, які посилилися у другій половині 1960-их років і їх постійно провадить совєтський уряд. Терор в Україні далі існує, хоча тепер нема такого масового терору, як це було за Сталіна чи у повоєнних роках. Суди в Україні карають громадян за будь-які „провини", наприклад, за участь у відзначуваннях Шевченківських роковин тощо.

П-і Мороз ствердила, що правозахисний рух розпочався спонтанно в різних містах України, наприклад, у Києві, Львові, Луцьку та інших місцевостях. Українські інтелігенти збиралися у приватних помешканнях, висловлювали свої погляди на різні явища підсовєтської дійсності, доходили до тих самих висновків, тобто, доходили до рішення, що конечно треба стати на захист української мови, культури, літератури, національних прав. У самих початках у рядах цього руху багато визначних українських культурних діячів, які тоді ще займали порівняльно важливі пости в Спілці Письменників України, в комсомолі і навіть у компартії, наприклад, Іван Драч, Іван Дзюба, Віталій Коротич, Іван Світличний, Ліна Костенко та інші. Відтак, деякі з них, задля особистих привілеїв і користей, відійшли від правозахисного руху, інші навіть почали активно виступати по стороні совєтської влади, а ще інші досі продовжують свою боротьбу за права українського народу, чи то з концтаборів, заслання чи вже після відбуття своїх термінів.

Після Гельсінкської конференції у 1975-му році постали у СССР Гельсінкські групи, спершу в Москві, а відтак група в Києві, яка виразно визначила себе українською. Знаменним є те, що ці Групи не уважають себе „нелегальними" або „антисовєтськими", як це їх стараються представити совєтські чинники. Члени Української Гельсінкської групи підкреслюють, що це їхнє право як громадян слідити за тим, чи совєтський уряд дійсно додержується постанов Гельсінкської угоди, яку совєтський уряд перед цілим світом зобов'язався точно виконувати на терені Совєтського Союзу.

(Продовження на ст. 3)

ЦЕНТРАЛЯ АМЕРИКАНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ СПІЛОК ЗАЯВИЛАСЯ ЗА САЛТ II, АЛЕ ІЗ ЗАСТЕРЕЖЕННЯМИ

Чікаго. — У вівторок, 7-го серпня, Екзекутивна Рада Американської федерації праці — Конгресу індустріяльних організацій (АФП-КІО), себто центральної організації американських робітничих спілок, проголосила своє становище у справі договору із СССР щодо обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II). Вона є за ратифікацією САЛТ II, але із застереженням, щоби приспішити розбудову системи „рухомих ракет", щоби захоронити їх від знищення несподіваною атакою совєтськими ракетами та щоби в дальших переговорах з Москвою класти головний натиск на зменшення ядрової зброї.

У тій заяві підкреслено теж, що не йдеться про самі ракети, як радше про атомові „головки" у ракетах, які є насправжньою загрозою для життя.

Названа централя американських робітничих спілок, разом з її довголітнім головою Джорджом Міні, була завжди яскраво протикомуністична і протисовєтська. Таке саме протисовєтське становище займає найповажніший кандидат на наступника старого віком Джорджа Міні, теперішній скарбник АФП-КІО Лейн Кіркленд. Він був рішучим противником ратифікації САЛТ II, а змінив становище в цій справі тільки тому, що, мовляв, це тільки розмови, що їх треба продовжувати — задля редукції атомової зброї.

У РУМУНІЇ ЗНОВУ РОЗПОЧАЛАСЬ НАГІНКА НА ДИСИДЕНТІВ

Бонн, Західня Німеччина. — Пресові агентства інформують, що представник західньонімецького відділу Міжнародної Амнестії Герц Френкенгальм заявив, що від часу підписання Гельсінської угоди доля румунських дисидентів і інакодумців не тільки не поліпшилась, але значно погіршилась у зв'язку із збільшенням на них натиском режиму, що його очолює президент Ніколаї Чаушеску.

Політична поліція і партійні урядовці стосують систематичне переслідування супроти членів новоствореної організації „Вільна профспілка румунських робітників". Ця організація була покликана до життя в лютому ц. р. і вона нараховує тепер біля 2,000 членів. Численні члени цієї вільної профспілки були уміжчасі заарештовані, інших знову влада звільняла з праці, піддаючи їх політичним шиканам. На допитах, — каже представник Міжнародної Амнестії, — робітників б'ють до крови. Бувають випадки, що членів переловлюють засекречені поліційні агенти на вулицях і побивають під претекстом, що вони, мовляв, порушують загальний порядок. Для таких поліційних акцій поліція дуже часто прикликає до співпраці тренованих боксерів, членів комсомольських ячейок і допоміжні поліційні частини у цивільних одягах.

Керівники цієї вільної профспілки Йонель Кана і Георге Брасов'яну засуджені на 10 і 7 річні терміни ув'язнення. Тепер, — згідно з інформацією Міжнародної Амнестії, — їх перенесли до психіятричної лікарні. На коротші терміни ув'язнення засуджені також інші члени профспілки, в тому числі священик Георге Кальсну-Думітреса.

В Ірвінґтоні померла бл. п. Михайлина з Долинків Мосора

Ірвінґтон, Н. Дж. — У четвер, 9-го серпня, тут померла після короткої недуги на 85-му році трудолюбивого життя бл. п. Михайлина з Долинків Мосора, вдова по бл. п. нотареві Мирославові Мосорі в Богородчанах, Україна, і мати пані Люби Лапичак, керівника адміністрації В-ва „Свобода" і пані Євгенії Ратич, працівниці у фінансовому відділі Головної Канцелярії Українського Народного Союзу.

Покійна, яка народилась 11-го листопада 1894 р. в Калуші, була довголітньою членкинею Союзу Українок на Рідних Землях і на еміграції.

Панахида буде відправлена в п'ятницю, 10-го серпня, ц. р. о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Литвина при 801 Спрінгфілд евеню в Нюарку, а похорон — в суботу, 11-го серпня з цього заведення до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, а відтак на цвинтар Евергрін в Елізабеті, Н. Дж.

Покійна залишила у глибокому смутку доньки Євгенію Ратич, Мирославу Богач, Ярославу Олесницьку і Любу Лапичак з родинами та ближчу й дальшу родину в Україні і ЗСА.

Михайла Іванчука відзначено почесним докторатом Вінніпеґського університету

Вінніпеґ, Канада (Централя КУК). — Михайло Іванчук, син українських піонерів із Манітоби і довголітній інспектор державних шкіл цієї провінції, одержав почесний докторат прав дня 27-го травня ц. р. під час літньої конвокації Вінніпеґського університету.

Д-р Михайло Іванчук є вельми заслуженим діячем української громади в Канаді на полі українського шкільництва, а зокрема навчання української мови в державних школах. Він є автором в українській і англійській мовах джерельних історичних праць про українські піонерські поселення в Манітобі, що їх вживається в державних школах Канади.

Як визначний педагог, д-р Іванчук займав відповідальні пости в академічних і професійних організаціях, і його обрано на пост президента Канадської Асоціяції Шкільних Суперінтендентів і Інспекторів. Під час 2-ої світової війни він служив в Канадському Летунстві з рангою флайт-лейтенанта.

В Іраку диктаторський уряд здавлює терором опозицію

Бейрут. — До столиці Ливану наспіли вістки про криваві репресії диктаторського режиму президента Саддама Гуссейна в Іраку проти „змовників", які буцім-то намагалися скинути той режим. Офіційно повідомлено в столиці Іраку Багдаді, що на тайному суді визнано винуватими у змові проти держави 55-ох підсудних, з яких 22-ох засуджено на кару смерти через розстріл, а 32-ох на в'язничні кари від року до 15 літ.

Між засудженими на смерть є 5 недавніх достойників із керівної Революційної Ради. Хоча раніше уряд твердив, що та внутрішня змова мала підтримку „ззовні", проте тепер не названо ніякої чужинецької країни, як співвинуватої. Сталося це, мабуть, тому, що президент сусідньої Сирії Гафез ель-Ассад урочисто запевнив, що Сирія не підтримувала ніякої внутрішньої змови в Іраку. Одначе Сирія, як Ірак — середньосхідні арабські мусулманські країни й обидві належать до „сфери впливів" Совєтського Союзу, проте водночас є суперниками за впливи в арабському світі, дармащо займають однакове вороже становище супроти ізраїльсько-єгипетського замирення.

В офіційному комунікаті уряду в Іраку кажеться, що той суд і засуд „закінчує справу змови". Коментатори вважають цей зворот за бажання заспокоїти схвильованих громадян Іраку.

На Союзівці — музична ревія та мистецька виставка

Союзівка. — Цієї суботи, 11-го серпня, о год. 8:30 увечері виступить на цій оселі Українського Народного Союзу працівники Союзівки, які поставлять музичну ревію п. з. „У трійку на Союзівку". Після програми, в 10-ій год., відбудеться забава, на якій до танців пригравати оркестра Союзівки під диригентурою Олександра Худолія, з вокалістами Оксаною Тромсою і М. Шкварком. Конферансьє усіх програм — Аня Дидик. Оркестра Союзівки гратиме теж на забаві у п'ятницю, 10-го серпня, яка почнеться в 10-ій год. увечері.

У неділю, 12-го серпня, відбудеться мистецька виставка, на якій свої мистецькі праці виставлять Слава Геруляк і Андрій Мадай.

ВАШІНҐТОН НАМАГАЄТЬСЯ ЗМЕНШИТИ НАПРУЖЕННЯ З ІЗРАЇЛЕМ

Вашінґтон. — Президент Джіммі Картер і його дорадник для справ Близького Сходу Роберт С. Стравс обидва запевнили прем'єр-міністра ізраїльського уряду Менахема Бегіна, що вони бажають зменшити напруження з Ізраїлем, яке останньо витворилось. У зв'язку з цією напруженою ситуацією, президент Картер викликав Стравса з Каліфорнії, де він відбував свої вакації, на спеціяльну нараду у Білому Домі з участю державного секретаря Сайруса Венса й інших урядових осіб.

Роберт Стравс, у короткій розмові з кореспондентами в часі їзди на летовище у повороті до Каліфорнії, заявив, що Президент рішений поробити всякі заходи, щоб справа непорозуміння не поширювалась. Речники уряду президента Картера і ізраїльські чинники заявили, що Картер запросив ізраїльського амбасадора до Вашінґтону на так званий „робочий обід", щоб продискутувати з ним усі подробиці „замирення", чи згладити непорозуміння, які виникли на тлі заяв про Палестинську Визвольну Організацію під керівництвом Ясіра Арафата. Крім того, Роберт Стравс вибирається у другій половині серпня на Близький Схід для переведення розмов на високому рівні. Президент Картер і Стравс крім того окремо телефонували до прем'єра Бегіна, щоб скласти йому побажання з нагоди 66-річчя і з приводу виходу зі шпиталю, але розмова скоро перейшла на загальнополітичні теми, які турбують обидві країни. В розмові Картер мав заявити Бегінові, що він запросив амбасадора Ізраїля Ебрагіма Еврона до Білого Дому і що ЗСА надіються на скоре полагодження непорозуміння. Еврон зустрівся також із Збігнєвим Бжезінським, дорадником президента Картера в справах крайової безпеки, і розмовляв телефонічно з державним секретарем Сайрусом Венсом і Робертом Стравсом та мав зустріч з іншими високими урядовцями чи дорадниками Президента. Крім того віцепрезидент Волтер Мондейл телефоном розмовляв з багатьма провідними жидівськими лідерами, запевняючи їх, що ЗСА не перестануть піддержувати Ізраїль.

З другої сторони ізраїльтяни, які помітили зріст авторитету Палестинської Визвольної Організації в Европі, зокрема в Західній Німеччині, висловили побоювання, що піддержка Америкою ПВО могла б значно скомплікувати відносини між Ізраїлем і ЗСА. У неділю, 5-го серпня ц. р., ізраїльський кабінет застановлявся над цими справами і амбасадор Ізраїля Ебрагім Еврон одержав виразні інструкції у цій справі, зформульовані у кількох точках, одна з яких виразно відкидає співпрацю чи навіть зв'язки ізраїльського уряду з керівництвом ПВО, яку ізраїльтяни називають терористичною групою. Одна з точок висловлює невдоволення ізраїльського уряду змінною поставою ЗСА до резолюції Ради Безпеки ОН, у якій говориться про започаткування безпосередніх переговорів з керівництвом ПВО. Цю справу вважається за найбільш серйозну проблему, яка сьогодні існує між ЗСА і Ізраїлем.

Відносини між ЗСА й Ізраїлем знову погіршилися

Вашінґтон.—Відносини між ЗСА й Ізраїлем знову напружені з уваги на дві справи: 1). у Гайфі ведуться тепер наради між представниками Ізраїлю та Єгипту з участю також репрезентанта ЗСА, над центральною і найбільш дразливою справою — автономії для палестинців на західньому березі Йордану, що раніше належав Йорданові, і в смузі Газа — ті обидві території окуповані Ізраїлем, і 2). з кіл американського Конгресу вийшли запити, чи Ізраїль не порушив договору про достави йому, Ізраїлеві, американської зброї, коли ту зброю, конкретно бойові літаки-джети Ф-5, використав для своїх відплатних рейдів проти палестинських партизанів на території Ливану.

Ізраїльський міністер закордонних справ Моше Даян виразно заявив, що — за його переконанням — ЗСА перехилюються у користь палестинців і на шкоду Ізраїлю, підтримуючи Єгипет у стараннях, щоби до переговорів втягнути також Палестинську Визвольну Організацію, з якою ізраїльці не хочуть засісти за один стіл, вважаючи її „синдикатом злочинців - терористів". Моше Даян твердить, що ЗСА прагнуть піти назустріч Савдійській Арабії з уваги на проблему енергії, щоби та арабська країна продовжувала експорт своєї ропи до ЗСА.

Державний секретар Сайрус Венс заперечив, наче би проблема енергії грала будь-яку ролю у політиці ЗСА супроти Ізраїлю, яка, мовляв, не змінилася. Проте той же державний секретар потвердив, що коли б Ізраїль користувався отриманими від Америки бойовими джетами для своїх військових рейдів на територію Ливану — то це могло би означати порушення ізраїльсько-американського договору про доставу зброї Ізраїлеві. Обидві сторони зацікавлені у збереженні якнайкращих союзницьких взаємин, проте існують різні проблеми, в яких ЗСА і Ізраїль мають інші, якщо не взаємосупречні погляди.

Сенатор Генрі Джексон поїхав до Китаю

Пекін. — Сенатор Генрі Джексон, демократ із стейту Вашінґтон, прибувши до Китайської Народної Республіки, заявив у вівторок, 7-го серпня, що З'єднані Стейти Америки повинні надати Китаєві статус упривілейованої держави в торговельних справах, без огляду на те, чи Совєтський Союз одержить такий статус чи ні.

Джексон, який критично ставиться до політики детанту із Совєтським Союзом і гостро осуджує совєтську еміграційну політику, прибув на 18-денну візиту до Китаю і під час зустрічі з кореспондентами на летовищі закликав Конгрес ЗСА якнайскорше ратифікувати американсько-китайський торговельний договір, підписаний делегаціями обидвох країн ще 7-го липня ц. р. Договір не тільки уможливить надання статусу упривілейованої держави в торговельних справах для КНР, тобто понизить митні оплати на китайські продукти, але також відкриє Китаєві шлях до Експортно-Імпортного Банку для одержання низьковідсоткових кредитів для закупу товарів в ЗСА.

УРЯД ЮҐОСЛАВІЇ ВИДАВ НАКАЗ ЗААРЕШТУВАТИ МІХАЙЛА МІХАЙЛОВА

Београд. — Пресове агентство Ройтерса інформує, що уряд Юґославії видав наказ заарештувати відомого юґославського письменника, дисидента і діяча правозахисного руху в тій країні Міхайла Міхайлова, якщо він повернувся б із-за кордону до Юґославії. Під теперішню пору Міхайлов перебуває у З'єднаних Стейтах Америки на запрошення Державного департаменту і кількох американських вчених, які не тільки допомагали йому матеріяльно, але влаштували на працю в університеті, де він викладає російську літературу.

Політичні спостерігачі і аналітики висловлюють переконання, що наказ Беоґраду про арешт Міхайлова треба трактувати як пересторогу для письменника і вказівку, щоб він не повертався до Юґославії.

Міхайло Міхайлов, як відомо, пройшов три політичні засуди в Юґославії і просидів у різних в'язницях тієї комунстичної країни понад 13 років. 46-річному юґославському опозиціонерові, який є російського походження, найбільше знаному після Мілована Джіласа, закидається, що він під час всього однорічного перебування на Заході займався антикомуністичною і антиюґославською діяльністю та нібито співпрацював з ворожими до юґославського уряду організаціями й особами. Міхайло Міхайлов, прибувши за кордон, тісно співпрацював з Міжнародною Амнестією й іншими демократичними організаціями, які поставили собі за завдання допомагати політичним в'язням і тим рухам у комуністичних країнах, які змагаються за привернення демократичних прав для своїх народів.

Міхайло Міхайлов

Раніше Міхайлов плянував повертатися на батьківщину, але в обличчі нововитвореної ситуації він, мабуть, буде змушений змінити своє рішення, — кажуть політичні спостерігачі.

СССР ЗБІЛЬШИВ СВОЮ ВІЙСЬКОВУ СИЛУ НА КУБІ

Вашінґтон. — Речник Департаменту оборони Томас Росс заявив, що Совєтський Союз дещо збільшив свою військову присутність на Кубі, але він додав, що поки що не має жадних доказів на поважне збільшення совєтських військовиків на Кубі, крім так званого „дорадчого" персоналу, військового і цивільного, але та кількість осіб перебуває там вже від 15-ти років.

Згідно з оцінкою американської розвідчої служби, СССР вдержує на Кубі приблизно 2,000 військових дорадників й інструкторів, як теж 4-6,000 техніків.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці - $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Сумні роковини для Ричарда Ніксона

Дня 9 серпня 1974 року 37-ий з черги президент З'єднаних Стейтів, Ричард Ніксон, не докінчивши другої каденції свого урядування, зрікся свого — найвищого в Америці — державного посту та виїхав до відокремленої від зовнішнього світу посілости в Сан Клементе у Каліфорнії. П'ятирічні роковини тієї події збіглися з вісткою, що Ніксон продає ту свою посілість, що її колись називали „літнім Білим Домом", тобто за урядування Ніксона, чи „Ля Каса Пасіфіка",—що охоплювала палац із 10 кімнатами, басейном, як теж гольфове поле, шість акрів залісеного ґрунту,— і переноситься до куди скромнішого помешкання. За пів-офіційну причину подано, що дружина Ричарда Ніксона, Пат, колишня „Фирст Лейді", яка переживала у 1975 р. легкий мізковий удар, не всилі довше дбати за таку велику господарку. Деякі коментатори вбачають іншу дійсну причину: що Ричард Ніксон, мовляв, хоче закінчити період самовигнання і готовиться до повороту до більш активного політичного життя.

Ричард Ніксон був першим президентом Америки, який зрікся президентури, після того, як був переобраний на другу каденцію величезною більшістю голосів. Причиною була так звана Вотерґейтська афера, чи пак Вотерґейтський скандал: коли то 17 червня 1972 року приловлено на гарячому кількох вломників до головної квартири Демократичної партії, приміщеної у комплексі будинків, званому „Вотерґейт. Два інвестигаційні журналісти із „Вашінгтон Посту" винайшли, що між тим вламом і високими достойниками з Білого Дому існував зв'язок. Справа набирала щораз більшого розголосу в міру того, як виявлялося, що справді деякі найбільш довірені президента Ніксона члени штабу Білого Дому знали заздалегідь про той влам, або намагалися згодом його замазати, затушувати.

Трагічний для самого Ніксона оборот прийняла ця справа, коли виявилося, що на записних стрічках, що їх він робив з усіх своїх розмов у Білому Домі, записано також його доручення Федеральному Бюрі Інвестигацій (Еф-Бі-Ай), щоби не квапитися з виявлюванням правди. Це був уже безпосередній злочин: перешкоджування ходові судочинства.

Покликано окрему конґресову слідчу Комісію, покликано окремого прокуратора, зголошено в Конґресі скаргу проти Ніксона, конституційно допускальний „імпічмент". Коли Найвищий Суд прихилився до вимоги особливого прокуратора і рішив, що Ніксон має видати всі оті записні стрічки, і коли найвидатніші діячі Республіканської партії, між ними сенатор Беррі Ґолдвотер, заявили, що вони не будуть підтримувати Ніксона, коли прийдеться до голосування в Сенаті над тією скаргою, „імпічментом", тоді Ричард Ніксон проголосив коротку сантиментальну заяву, що він зрікається свого уряду. Його наступник віцепрезидент Джералд Форд, який автоматично зайняв його місце в Білому Домі, проголосив помилування Ніксона „за всі проступки проти держави, які він вчинив чи міг вчинити за час від 16 січня 1962 по 3 серпня 1974 року".

Ричард Ніксон у своєму телевізійному інтерв'ю з англійським письменником Дейвідом Фростом та у своїй книжці споминів признався, що зробив „помилки в осуді" різних справ і ситуацій. Він безумовно допустився величезних помилок, почавши від підібрання собі штабу молодих адвокатів, які не рахувалися з громадською думкою, та які „перестаралися" у своїй льояльності до свого шефа. Він зробив помилку, не відрізавши зразу ж поли від безпосередніх і посередніх винуватців того вламу до Демократичної головної квартири, який був доказом дуже малої інтелігенції і політичного розуму інспіраторів і виконавців: бож було всім згори ясно, що не треба знати ніяких виборчих „тайн" Демократичної централі, бо демократичний кандидат, сенатор Джордж МекҐоверн, не мав ніяких шансів перемоги. Навіть найбільші вороги Ричарда Ніксона не заперечують, що він мав найкращу підготову до того найвищого в Америці уряду: був конґресменом, сенатором, віцепрезидентом, виявив теж надзвичайну впертість і досвід, коли, програвши вибори на президента до Джона Кеннеді та програвши вибори на каліфорнійського губернатора до демократа Бравна, таки знову кандидував у 1965 році і — виграв.

Ричард Ніксон започаткував нормалізацію відносин з Пекіном, поклавши основи під політичну „вісь" Вашінгтон-Пекін-Токіо, водночас перевів перший з СССР договір про обмеження стратеґічної зброї (САЛТ І). Вже тепер деякі американські історики і коментатори намагаються розмежувати „світла й тіні" кар'єри Ричарда Ніксона. Хоча після свого зречення він був уже двічі в Білому Домі (похорон сен. Гюберта Гомфрі і приїзд комунокитайського представника Денга), і хоча виступав уже з промовами в деяких університетах, м. і. в Оксфорді в Англії, сумнівно, чи він зможе відіграти якусь нову видатну ролю в державному житті ЗСА. Правда, деякі його прихильники твердять, що вбив його кар'єру не Вотерґейт, а ворожі йому ліберальні засоби масової інформації, проте правдою є, що помилки мстяться. І правдою є, що люди на найвищих постах повинні найбільше берегтися, щоби не зробити помилок, та ще й таких, які колідують із карним законом. Закон „вини і кари" стосується всіх — також президентів такої суперпотуги, як З'єднані Стейти Америки.

ЩЕ ДО ПЕРЕДОВОЇ СТАТТІ — „ГОЛОКАВСТ", БАБИН ЯР І ДВІ МІРКИ

У згаданій передовій статті, яка появилася у 179-му числі „Свободи" з четверга, 9-го серпня, мало бути: „З особливим призирством німецькі окупаційні власті ставилися до слов'янських народів, яким відмовлювано право на власну культуру, не то політичну свободу".

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ

ЧИСТКА В БІЛОМУ ДОМІ

(юст). Наш заголовок міг би також бути „Великим знаком Запитання", бо в ньому справді висловлюється суть реакції країни й світу на примусово-добровільну резиґнацію поверх тридцяти найвищих урядників виконавчої влади в країні й на зміни, які сталися після того з волі Президента. Відразу під таким знаком запитання заареґував світ, бож доляр пішов ще більше вниз, а ціна золота зросла до небувалої досі висоти. Світ, головно Европа, реаґував так, як привик, думаючи катеґоріями „кризи уряду", яких так доволі в країнах, де існують „кабінети міністрів", як окрема ділянка влади, а також він був непевний щодо американської закордонної політики. Тому президент Картер швидко зробив заяву про те, що і секретар закордонних справ, і секретар оборони і голова Ради Крайової Безпеки залишаються на своїх постах.

У цій країні немає, згідно з конституцією, ні европейського типу кабінету міністрів, ні прем'єр-міністрів. Функції цього останнього виконує сам президент, а „кабінет" — це тільки прийнята практична назва для голів окремих департаментів та інших високих урядників. Вони зберáються на запрошення президента, але вони не вирішують спільно, як тіло, ніяких справ. Тому, для цієї країни не існувала резиґнація „кабінету", а тільки окремих осіб. Президент одних залишив на своїх становищах, а других вигідно позбувся. Мав на це право.

Громадянство було стурбоване не самим фактом змін на провідних постах: воно не сподівалося радикальних змін на керівних становищах у таких ділянках як енерґія, здоров'я, правосуддя тощо. Громадянство і провідні політики, і Конґрес, і масові засоби комунікації і врешті Картерові приятелі та противники турбуються радше обставинами чистки і питанням, яка ж користь з неї для нації та президента, для однієї чи другої партії. Питання і калькуляції...

Голови Департаментів — по европейському: міністри — не пішли у відставку за те, що погано виконували свої обов'язки. Навпаки, президент хвалив їх, сказав одному, що ніхто ще досі не провадив цього департаменту так добре, як він. Але був виразний натяк на невдоволення, інколи висловлений ясно, інколи між рядками: брак льояльности, а головне брак гармонійної, тобто тіснішої співпраці з членами так званого „штабу" Білого Дому, передусім з його покищо неофіційним шефом. Це не подобалося президентові, надокучувало йому та псувало дисципліну. Але це було й те, чого не хотіли терпіти голови департаментів, найвищі після президента і віцепрезидента державні урядники виконавчої влади. Вони не приховували свого невдоволення і виразно заявляли, що голова департаменту відповідальний прямо президентові, а не якомусь молодому його дорадникові. Деякі були в явному конфлікті, деякі прямо іґнорували доручення „штабу" Білого Дому з напрямними про те, як їм урядувати.

Таким чином „штаб" Білого Дому став об'єктом критики, сумнівів і негодувань з нагоди цієї чистки. Одночасно з цим почали обговорювати про формальні позиції „штабу", його функції, його особистий склад тощо. Яку ж ролю гратиме цей „штаб", а особливо його „шеф" у майбутній політиці країни? Який вплив матиме він на рішення і поступовання президента?

Немає сумніву, що президентові треба помічників у його урядуванні, дорадників, пресового відпоручника, редакторів, а то й тих, хто пишуть його промови, аналітиків вислідів народних опитувань, тобто президентської популярности, та інших. Вони повинні давати президентові поради й матеріяли для його рішень. І ось, всупереч традиції, ця група людей вибраних президентом для допомоги йому в біжучих справах, здається стає тілом, якого дійсна сила ще зовсім не ясна. Це особливо тепер дразливе питання, бо ще свіжа в пам'яті голосна „Афера Вотерґейту", в якій саме „штаб" тодішнього президента, включно з „шефом штабу", молоді люди, часто ароґантні своєю силою, без попередньої практики публічної служби, без публічної репутації, до часу „афери" мало відомі „сіренькі емінениції" Білого Дому в великій мірі „вманіпулювали" свого працедавця у трагічну ситуацію. Це все пригадується і дуже насторожує.

Колись президент заявляв, що не буде шефу „штабу", крім нього самого, в Білому Домі. Тепер призначив такого „шефа штабу", а саме, Гамілтона Джордана, який вже засів у крісло, в якому досі сидів президент і грізно заповів, що триматиме свій штаб у „дисципліні й льояльності". І біля нього скупчується найбільше питань: чи цей молодий чоловік, якому всього тридцять чотири роки,, кваліфікації якого не переконуючі, його репутація морально-товариського характеру навіть у ліберальній столиці не надто похвальна, ним не гордиться його власний (і президентів) стейт, головна заслуга якого в тому, що колись поміг президентові виграти вибори, може допомогти президентові бути обраним на нову каденцію? І відповідь на це не є позитивна. І дальші настирливі питання: чи він справді тільки шеф „штабу" урядників Білого Дому, чи теж практично шеф „кабінету", тобто збору голів департаментів? Чи кожний такий голова департаменту мусить бути з ним у згоді й гармонії, щоб удержатися на посаді? Чи він практично „число 2" в державі, тобто свого роду заступник президента, хоч нарід вибрав у виборах іншого на цей пост, згідно з конституцією і традицією? Хтось сказав про цей критичний тиждень: „це тиждень в якому Гамілтон Джордан перейняв владу". Така перспектива не знайшла прихильного відгуку ні в Конґресі, ні в політичних колах, ні в пресі.

Але може стоїть перед нами ще інше питання, якого не ставить голосно американська громада призвичаєна до американського політичного процесу, чи ця драматична чистка у Білому Домі та зміни в людях були потрібні з погляду народного інтересу, чи вони мали на меті тільки поправити підірвану популярність президента напередодні нових виборів? Чи не це повинно бути пануючим питанням дня й чи не повинна відповідь на це питання турбувати громадянство більше як усе інше?

Степан Женецький

ЩО ДІЄТЬСЯ З „ЕВРОКОМУНІЗМОМ"?

В останньому часі політичні коментатори почали застановлятися над тим, що діється з еврокомунізмом? На протязі кількох років було багато шуму в політичному світі про цей новотвір, але тепер про нього щораз менше чути. Дехто з політичних коментаторів навіть ставлять питання, чи щось таке, як еврокомунізм, взагалі існував? Є навіть такі коментатори, які твердять, що еврокомунізм це міт, який видумали західні журналісти.

Та не дивлячись на те, чи еврокомунізм існував насправді, а чи був тільки видумкою журналістів, то все ж над появою цього політичного творива варто застановитися. Якщо розглядати його появу як, нібито, намагання деяких західньоевропейських комуністичних партій відійти від впливів Москви, то такі побажання є хоч наївні, але не шкідливі. Але коли дехто на Заході припускає, що слово (префікс) „евро" означає, що ті комуністичні партії перестали бути комуністичними, то це є небезпечною помилкою.

Насправді ж ватажки західньоевропейських партій находяться в дуже скрутному положенні. Їхнє становище є майже безвихідним. Коли Ленін у 1924 році проголосив у програмі Комуністичного Інтернаціоналу, що „капіталістична система наближається до розвалу", то комуністи цілого світу зрозуміли, що це станеться негайно, а не що ця система буде жити ще 55 років.

За віщуванням Леніна, Друга світова війна та розвал колоніяльних імперій повинні були причинитися до остаточного розвалу капіталізму. Адже за ленінським вченням: „імперіялізм — це остання стадія капіталізму". Проте маленька Голляндія, позбувшися своєї колонії-перли у Східній Індії, навіть процвітає економічно; Франція теж значно розбудувала свою економіку після втрати своїх колоній в Індокитаї та Алжирії. Одна тільки бувша англійська колоніяльна імперія трохи занепала після втрати своїх колоній, але це сталося не так із-за втрати колоній, але в наслідок політики т. зв. „добродійного соціялізму", що її проводили лейбористи, де держава мусить годувати дармоїдів і неробів.

Та найбільшого клопоту західнім комуністам причинив Нікіта Хрущов. Цей комуністичний ватажок у своїй відомій промові з 1956 року цілковито замастив Сов. Союз як зразок світової комуністичної будівлі, що постала у висліді першої робітничої революції. Кожного разу, коли Захід намагається забути злочини Сталіна, кремлівські ватажки знову пригадують їм або здушенням національної революції в Мадярщині, або окупацією Чехо-Словаччини, а останньо пригадав їх західньому світові А. Солженіцин своїми розповідями про ГУЛаг.

Що ж робити в такій важкій ситуації західнім комуністичним партіям? Кровавих революцій тепер ніяк не можна починати. Це пробували робити комуністи в Портуґалії кілька років тому, але їм не вдалося. Залишаються для них тільки дві можливості: проникання і парляментарні вибори. Проникáнням можна дещо досягнути, наприклад, їм вдалося в Англії, де нарід цікавиться політикою тільки сезоново. Там можна продістатися на верхи могутніх профспілок (юній); можна пролізти до проводу робітничої (лейбористської) партії і так змодифікувати її програму, що вона може звучати, як комуністичний маніфест. Але приходять вибори, народ голосує за іншу партію, і всі здобутки комуністів у робітничій партії пропадають.

(Закінчення на стор. 4)

Теодор Терен-Юськів

ЛЕБЕДИНИЙ СПІВ ІВАСЮКА

(Його останні пісні на платівці)

Торік, себто 1978 року, пізно влітку, появилась на однім із т. зв. „фестивалів" біля Ню Йорку, посилка українських платівок із Совєтського Союзу, де, між іншими, була нещодавно видана і — на превеликий жаль — остання платівка жахливо закатованого московськими нелюдами молодого українського композитора Івасюка. Заголовок платівки такий: „Пісні Володимира Івасюка — співає Софія Ротару". Видання це — як звичайно совєтської фірми „Мелодія". На другій сторінці коверти, це саме по московськи. Щоб українському композиторові, а так само нашій музиці не робити забагато чести, то попередні композиції Івасюка, були награні на платівки мішма, разом з іншими речами, співаними передусім мовою „старшого брата", а там болгарською, румунською тощо. Та всі ці пісні як танці з музично-мистецького боку, стояли завжди, без порівняння від творів нашого вельми талановитого маестра. А ця платівка, це якби віще прочуття вагомого і останнього музичного монологу, була якимсь чином, віддана виключно чарівно буйному розквітові власної Музи Івасюка.

На кольоровій коверті платівки, великий портрет-погруддя нашого незабутнього композитора у фільмовому стилі, освічений прожекторами, з правого синім, а з лівого, золотисто-бузковим світлом. Мистець, якби певний своєї цілі, дивиться просто себе в далечінь. І що ви б подумали про його вигляд? Бож, коли слухаємо, сповнену темпераменту і вогню його музику, то нам ввижається із чорною, розкуйовдженою чуприною та карими, блискучими очима (він теж буковинець із Кіцманя), якийсь музичний ексцентрик. Тим часом це дуже милий, темнуватий бльондин із синіми лагідними очима, русявим вусиком та зачіскою аж на вуха, яку часто носять наші хлопці в Ню Йорку чи Торонто. На світлині цій виглядає він дуже природно, без пози, без претенсійности; просто не легко повірити, що це найспосібніший і найоригінальніший композитор нової естрадної і танцювальної музики. Проте, з його пристійного обличчя пробивається характер. Бож цього взірцевого і крицевого характеру не потрапили зламати найзвиродніліші катування опричників із КҐБ.

З другої сторони коверти бачимо цілу постать незрівняної естрадної співачки Софії Ротару. А це вже може припадок тільки, що прізвище композитора з великих букв, синього, а ім'я — жовтою барвою розмальоване. Тоді, коли наймення співачки, як можна було і очікувати, в червоно-синім кольорі.

Чи ця платівка була в продажі на Україні і чи на неї полює тепер КҐБ покищо невідомо. Чи її мають наші люди в Канаді теж не маємо певних відомостей. Фактом є, що дехто в ЗСА, головно в околиці Ню Йорку має її, але купити її не можна ніде. Отже вона ніколи не дійшла до місць продажу. Вона бо і видана була, ця платівка, в СССР якось якби припадково чи мимоволі; себто виглядає, якби вона не мала стовідсоткового дозволу московської цензури. Доказом цього є хоч би те, що вона майже не ввійшла до совєтських каталогів.

Та це нас тепер цікавить менше. Велику вагомість представляє для нас запис на платівці 12-ох композицій-пісень Івасюка, де він міг сказати своє останнє слово, вивести свою кінцеву пісню і продзвеніти востаннє своїм трагічним та незабутнім, передсмертним акордом. Воно самозрозуміле, що в цих піснях немає і найменшого навіть натяку на недалекий кінець композитора, якого він мабуть ніяк не очікував. Хіба, що впертий і глибший психолог в одноразовій: „Баляді про мальви", таки дошукався б елементу прочуття не зовсім далекої трагедії композитора.

Самі пісні і музика на платівці не роблять жадної пропаганди для московсько-большевицького дурману, як це звичайно і обов'язково буває. І цим уже сама ця платівка є теж виїмкова. Щодо самого музичного характеру пісень, належало б ствердити, що так як попередні були більше танцювальної побудови, то тут цих познак менше. В деяких піснях їх зовсім немає і багатонадійний композитор входить спроквола в царину поважної музики. Прикладом на це є пісня лірницького характеру: „Далина", „Запроси мене у сни свої" і ін. та — само собою — незабутня „Баляда про мальви". Акомпаньямент до пісень це в більшості багата і знаменита рама оркестри Київського телебачення і радіо під керівництвом Р. Бабича. Тільки до трьох пісень акомпаньює менша оркестра Ф. Глущенка, який теж є відомим і талановитим диригентом.

Перша пісня-танець (поезія Р. Кудлика) на платівці: „Я твоє крило", награна вже попередньо, але не у виконанні С. Ротару і без київської оркестри. Вона повна темпераменту і верви з ритмічними прикметами „рок-енд-ролу", але з українським мажорним мелосом. Це пісня про закоханих, десь у Карпатах, яких найбільшим щастям є те, що любов одного і другого, це якби крила, які підпирають себе взаємно. „Пісня буде проміж нас", слова і музика самого Івасюка, повинна бути декому відома, бо була скопійована на малограмотній платівці в Ню

(Закінчення на стор. 4)

Д-р Пилип Демус

ДЕЩО ПРО МЕДИЧНІ СТУДІЇ У ҐВАДАЛЯҐАРА, МЕХІКО

[1]

Велике число української молоді, зацікавленої у медичних студіях у З'єднаних Стейтах, опинилося на гострих закрутах. Ця ситуація зачалася 10-15 років тому, але тепер дійшла до критичної точки. Йдеться тут про надмірне число зголошень молодих випускників біологічних дисциплін на перший рік медичних студій при всіх без вийнятку університетах З'єднаних Стейтів. І так, наприклад, на 6,500 зголошень на перший рік кожної із п'ятьох медичних шкіл міста Чікаго приймає декан 110-120 студентів. При цьому фаворизовані є різні раси, т. зв. меншини, жінки, а щойно на сірий кінець попадає мізерне число білих тут уродженців. Витворилася отже дивна й незрозуміла ситуація. Американське суспільство нарікає на брак лікарів, при цьому кожен бачить, як американська лічниця, будь вона федерально-стейтова, чи приватна, переповнена лікарями з Індії, Філіппін, Китаю й інших країн Третього Світу. Американська Медична Палата, коли її спитати про причини цього нездорового парадоксу, пояснює, що американські медичні факультети не мають достатнього устаткування для більшого числа студентів на перший рік. На якусь конкретну зміну в медичних студіях на Північному Американському Континенті покищо не заповідається.

Тому щораз більше українських (і неукраїнських) студентів шукає собі інших доріг, можливих для здійснення медичних студій. Останніми роками можна бачити чимраз більше число нашої молоді, студентів і студенток, серед мехіканських студентів у Ґвадаляґара. Під цю пору студіює там приблизно 25 українських студентів, в цьому числі двох моїх синів.

Ґвадаляґара — це друге величиною місто в Мехіко з 2.5 мільйонами населення, 275 миль на північний захід від столиці Мехіко. Це місто положене на півгористій місцевості, поблизу озера Капала, з кліматом Каліфорнії, тому й в ньому холодні ночі й приємні, соняшні дні. Воно положене на скелястій височині 1,700 метрів над поземом моря. Місто має мехіканський характер з еспансько-індіянським акцентом. Хати й будівлі виключно з кам'яно-бетонового матеріялу, з питомими плоскими дахами, й білими стінами. Ярмарки тут багаті на товари домашнього виробу. Те місто насичене людським потенціялом, із суспільністю на двох протилежних полюсах: дуже бідною і дуже багатою. Між ними немає середньої кляси.

У цьому місті, на вищезгаданій височині, розляглися модерні будівлі університету Ґвадаляґара (Universidad Autonoma de Guadalajara, або прямо „Autonoma"). Сам університет заснований 1935 року, й є найстаршим приватним університетом Мехіко. Там теж студіює 20,000 молоді, 5,000 на медичних студіях, із цього 2,600 американських громадян. Вони тут зорганізовані в NASA (North American Student Assoc.). Мають дуже гарно зорганізовану теж футбольну дружину й видають журнал.

На цьому університеті є такі факультети: антропологія, архітектура, адміністрація, торгівля, хемія, інженерія, журналістика, право, філологія, філософія й література, психологія, медицина, дентистика та школа для медичних сестер. Ця школа є зареєстрована й акредитована Національним Автономним Університетом Мехіко (щоби не мішати тієї інституції з „Автонома"). Внаслідок її загального визнання, цей університет є на списку Світової Організації Здоров'я й Всеамериканської Організації Здоров'я. З причини міжнародного признання тієї школи громадяни З'єднаних Стейтів, які закінчили медичний факультет в Мехіко, повернувшися до ЗСА й тут, виповнивши всі вимоги Американської Лікарської Палати (АМА), (про що буде ще мова), мають право практикувати медицину.

Дільниця, де згрупувалися українські студенти, положена близько медичних центрів: вона чиста й атрактивна, з міським парком поблизу. Це не є скупченість студентів в одному місці — щось у роді американських гуртожитків (campus). Наші студенти підшукують собі помешкання, звичайно на двох. Величина такого помешкання вповні задовільна на дві особи. Воно складається з двох спалень, кухні, та простірної кімнати по середині помешкання. Найнята мехіканка приходить чистити за дуже низьку заплату. Ціна такого помешкання виносить між 110-120 долярів місячно, що виходить коло 60 долярів на одного, із світлом. На огрівання не видається нічого, бо клімат теплий. Кухня устаткована так, що самому можна варити (добре є привезти деяке начиння й посуд, бо ті речі там доволі дорогі). З харчів можна там майже все дістати в поблизькій споживчій крамниці. Деякі харчі можна привезти зі собою, звичайно вуджені, сухі зупи, каву, чай, чоколяду. В кухні є ледівка й газова піч до варення. Студенти теж час-до-часу ходять до ресторанів. Міської води не вживають, зате чоловік приносить воду у бутлях за дуже низьку оплату. Білизну носять до пральні. Можна мати власний телефон — треба зголосити й дещо почекати. Хто привезе зі собою авто, може взяти забезпечення на місці доволі дешево. Існує повна можливість те авто направити. Всюди є бензинові станції й обслуга.

Тепер повернімся до вимог на прийняття до університету. Передусім кандидат на медичні че дентистичні студії мусить мати скінчені т. зв. „pre-medical" чи „pre-dental" студії. Цих вимог чомусь університет не ставить до мехіканських кандидатів і вони мають право вступити на такі студії зараз після гімназії, маючи 18 літ. Тому добре було б перестерегти наших студентів, щоб не зраджувалися тим, що біля нього буде сидіти мехіканець на чотири роки молодший. Друге — треба скласти т. зв. „MCAT" чи „DAT" іспити. Тоді студент виповнює й висилає квестіонар, який можна дістати в канцелярії університету (адреси подані нижче). Разом з квестіонарем залучується прохання на інтерв'ю. Дату на цю стрічу можна запропонувати самому, бож студент є ще тут в школі — щоб цей день не припав на день, коли він має іспити. На весняний семестер (який починається в половині лютого) треба податись тепер, бо інтерв'ю відбуваються від половини травня до половини вересня.

(Продовження буде)

РАЇСА МОРОЗ...

(Закінчення зі стор. 1)

Членів Української Гельсінкської групи карають надзвичайно суворо й жорстоко, бо Українська група перш за все бореться проти русифікації та за національні права українського народу. Одначе, помимо того, що КҐБ виарештувало велику частину оригінальних членів Групи, все нові члени вступають в її ряди, що твердить про характер та завзятість українських дисидентів.

Шикани та переслідування родин політичних в'язнів

Пані Мороз далі заявила, що КҐБ та партійні чинники систематично переслідують родини політичних в'язнів.

У її власному випадку, то вона зазнала різного роду шиканів, включно з вимогою зректися свого мужа. Вона викладала німецьку мову в педагогічному інституті, коли Валентина Мороза заарештовано і засуджено. По якомусь часі ректор інституту недвозначно натякнув їй, щоб вона зрезиґнувала з посади і шукала іншої праці. Вкінці її таки звільнили, не подаючи жадних конкретних причин. Відтак вона працювала в бібліотеці. КҐБ часто її переслідувало, а над сином Валентином, також знущалися у школі, на вулиці дерли на ньому одежу, забирали особисті речі — все це правдоподібно за вказівками КҐБ.

Сила українського руху спротиву

Коли питання про силу українського руху спротиву, то п-і Мороз сказала, що на це тяжко відповісти, бо ніхто не тримає точних списків членів руху, хіба лише тих, які входять в Українську Гельсінкську групу. Одначе, спротив проти русифікації замітний всюди. Серед комсомольскої молоді є дуже велика кількість національно свідомих, як теж у партійному апараті, адміністрації і навіть армії, які обурюються насильним введенням російської мови в українські школи, наприклад, впровадженням навчання російської мови вже в дитячих садках тощо. Але звичайно, не всі є готові одверто протестувати проти беззаконня режиму, бо це грозить арештом, засланням, втратою праці, перевезенням поза межі України і т. п.

Раїса Мороз переконана, що сталінізм різними способами поволі повертається у кожноденне життя СССР, що видно з поступової регабілітації Сталіна як ,,військового провідника", як теж частинного повернення до його методів гноблення неросійських народів, його політики щодо літератури і культури взагалі тощо.

Загальний настрій населення в Україні

Хова такого масового терору як за Сталіна під сучасну пору нема, то КҐБ стежить за всіми проявами невдоволення та опозиції проти режиму. Люди здебільша звикли до тієї атмосфери. Матеріяльноназагал, живуть дещо краще, ніж раніше, не голодують, хоча таких харчових продуктів як м'ясо і м'ясні вироби майже нема в крамницях. Багато товарів показують за вітринами, але їх не можна купити, бо на складі їх немає.

Загально, ціла совєтська система знана з того, що вона просякнута злодійством, перекупством, хабарництвом, тобто взагалі є суто аморальною, — заявила п-і Мороз.

Різниці між українцями ,,східняками" і ,,західняками" затираються все більше і більше, бо багато українців із східніх областей живе і працює в західній Україні і навпаки, що приводить до обопільного вирозуміння та духової єдности. Однак, національна свідомість в західніх областях незрівнянно вища, ніж у східніх. У західній частині України росіяни ще почувають себе ,,чужим і небажаним елементом", — сказала Раїса Мороз, яка народилася на Донеччині.

Запитання про поголоски відносно деяких непорозумінь між українськими політичними в'язнями, п-і Мороз сказала, що вони існують, але спричинені переважно довгим перебуванням тих самих осіб в тій же самій камері, відмінними характерами в'язнів тощо. Вона твердила, що вони були друзями та однодумцями перед арештуванням і напевно будуть такими після звільнення і довшого відпочинку.

Виїзд з України

Раїса Мороз заявила, що про виміну її мужа і чотирьох інших політичних в'язнів за двох совєтських шпигунів в Америці вона вперше дізналася з радіопередавань ,,Голосу Америки" та ,,Радіо Свобода", а відтак від працівників КҐБ. Щойно по кількох днях її покликали до бюра ОВІР (установа, що займається виданням виїздних віз), де їй сказали, щоб вона приготовлялася до виїзду до Америки. Кілька разів КҐБ в Івано-Франківському нагадували їй ,,не збирати жадних інформацій про СССР" та казали якнайшвидше збиратися до виїзду. Їй не віддали численних рукописів її мужа та не дозволяли забрати творів-образів Опанаса Заливахи, килимів, вишивок тощо.

Консулят ЗСА у Києві держав з нею телефонний контакт та інформував Державний департамент у Вашінґтоні про справи, пов'язані з її виїздом і про різні перешкоди з боку совєтських властей.

Пані Мороз знайома з багатьма українськими політичними в'язнями і членами руху спротиву, які ще на волі. Вона зустрічала їх перед їхніми арештами, під час відвідин свого мужа в концтаборах та після звільнення деяких з них у їхніх місцевостях поселення. Про всіх вона говорила з великою пошаною, що це люди віддані українській справі та українському народові. Згідно з твердженням самих в'язнів, українці творять переважаючу більшість серед політичних в'язнів в усіх совєтських концтаборах.

Вона теж знайома з жінками, батьками і дітьми багатьох українських політв'язнів, яких совєтські чинники переслідують за ,,провини" цих діячів руху спротиву.

Що можуть зробити українці у вільному світі?

Вкінці п-і Мороз закликала українську громаду в Америці та інших країнах вільного світу до дальшої допомоги українським політичним в'язням в СССР і членам українського руху спротиву. Вона заявила, що українські політв'язні, як теж тисячі, чи сотні тисяч українців в Україні добре поінформовані про діяльність українців в ЗСА та інших країнах, про яку вони довідуються із закордонних радіопередавань, зокрема американських радіостанцій. Вони, тобто політв'язні і члени руху спротиву, як теж їхні родини надіються на підтримку українців у вільному світі, зокрема надіються, що українці на поселеннях інформуватимуть Захід про події в Україні взагалі та про долю, чи радше недолю, окремих українців. Таке інформування конче потрібне, — твердила Раїса Мороз.

Вона заявила, що українська еміґрація повинна держати контакт з Україною та вести оборонну діяльність серед американців та на міжнародних форумах в обороні прав українського народу та окремих його членів. Ця оборонна акція піддержує на дусі не тільки політичних в'язнів, але також українських діячів, які на волі і різними шляхами та способами обороняють українську культуру, мову та українські національні права перед посиленою русифікацією та постійним терором совєтського режиму.

Пані Мороз дякувала тим всім особам і організаціям, які допомогли при звільненні її мужа, а також роками допомогали їй посилками, що уможливило їй вижити, допомогати її мужеві в тюрмі і концтаборах, як теж виховувати сина і навіть часами допомагати родинам інших політичних в'язнів.

Раїса Мороз розказала про недолю родини Івана Геля, яка дуже бідує та яку совєтські власті постійно переслідують. Дочку Геля, Оксану, наприклад вчителі переслідують до тієї міри, що безпідставно дають низкі оцінки з усіх предметів, так що дівчинка, йдучи один раз зі школи, застановлялася над тим, чи не кинутися під трамвай.

Совєтська влада переслідує теж родини інших політичних в'язнів і членів руху спротиву, — заявила Раїса Мороз.

Подаємо до відома Родині, Приятелям і Знайомим, що

дня 12-го серпня 1979 р., о год. 3-ій по пол. на українському цвинтарі св. Ів. Хрестителя у Фреквілл, Па.

відбудеться

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА

на могилі нашої Найдорожчої МАМИ І БАБУСІ

бл. п.

ОЛЕНИ з ШУМСЬКИХ

КАНДА

вдови по бл. п. Отцеві Григорієві.

Просимо про молитви.

ТЕОДОЗІЯ КІЧОРОВСЬКА з ДІТЬМИ

Замість квітів на могилу

сл. п.

Інж. АДРІЯНА ЛАПИЧАКА

на Спортово-Виховну Школу УСВТ ,,Чорноморська Січ"

зложили:

Ім'я і прізвище	Сума дол.
С. і О. Олесницькі	50.00
Родина Збігнів Табенскі	50.00
А. і О. Твардовські	25.00
Л. і М. Стебельські	25.00
С. і І. Ориняки	25.00
Ігор Чупенко	25.00
Ю. і Л. Олесницькі	25.00
Т. і П. Богданські	25.00
В. і Н. Клапіщак	25.00
І. і З. Терлецькі	25.00
Д-р П. і І. Попович	25.00
О. і Д. Городиські	25.00
В. Васічко	25.00
М. і І. Богач	25.00
С. Олесницька	20.00
О. Лісевич	20.00
О. і Т. Боднар	20.00
Д. Бобеляк	15.00
Р. Пиндус	10.00
Є. Харченко	10.00
О. і І. Лисинецькі	10.00
Я. Ощудляк	10.00
О. і М. Цяпки	10.00
В. Потенжний	5.00
Нечіткий підпис	5.00

З глибоким сумом сповіщаємо всіх, що 4-го серпня 1979 р. Б. в лікарні м. Трентону, Н. Дж., спочив у Бозі на 21-му році священства,

Високопреподобний Отець

АРХИМАНДРИТ ЮВЕНАЛІЙ

(в мирі Юрій Попів)

маґістер Св. Богословія, довголітній священик Української Автокефальної Православної Церкви і постійний співробітник журналу ,,Православний Українець", голова Острожського (а потім Благовіщенського) Святописного Братства і невтомний перекладач Св. Письма українською мовою, борець і молитовник Православної України.

•

Засмученій Матері Паніматці Катерині Федорівні Поповій-Перелісній висловлюємо глибоке співчуття, а за спокій душі Небіжчика підносимо гарячі молитви.

Блаженний упокій між святими, а вічна пам'ять між живими!

МАЛА РАДА УАПЦ (Соборноправної) в США

•

В пам'ять священика-монаха о. Ювеналія, закликаємо всіх складати пожертви на St. Anthony Ukrainian Orthodox Monastery, RR 2, Box 259, Knox, Indiana 46534.

Кобзар:

Помолившись, і я б заснув...
Так думи прокляті
Рвуться душу запалити,
Серце розірвати.
Не рвіть, думи, не паліте!
Може, верну знову
Мою правду безталанну,
Моє тихе слово,
Може, викую я з його
До старого плуга
Новий леміш і чересло.
І в тяжкі упруги...

Слово

НОЯГ І ДОМ ЙОГО

Кобзар:

Воскресну нині! Ради їх,
Людей закованих моїх,
Убогих, нищих... Возвеличу
Малих отих рабів німих!
Я на сторожі коло їх
Поставлю слово. І пониче,
Неначе стоптана трава,
І думка ваша, і слова».
Розкинь же їх, твої святиє
По всій землі. І чудесам
Твоїм увірують на світі
Твої малі убогі діти!

В річницю відходу Усобшої, в Царство Небесне
Алею Вічности

ВАЛИНТИНИ ЄЛІСЕЙОВНОЇ ВАЦЬ

найдорожчої і незабутньої, нашої милої
Дружини, Матері, Товаришки, і Заступниці Козацької Сем'ї.

МИ, в своїх щирих молитвах молимо, щоб Бог обітер сльозу з очей Козацької Сем'ї.

Господи, нехай заволодіє над усім світом любов Твого св. Духа, нехай поверне між народи мир у згоді і справедливості!

МУЖ, СИНИ, ДОЧКА І СВЕКРУХА
РІДНІ І ПРИЯТЕЛІ
29 липня 1979 р., Філядельфія, Па.

ОГОЛОШЕННЯ

Хочу висловити щиру подяку всім особам і організаціям, які допомогли мені матеріяльно з часу мого прибуття до Америки. Через неможливість зробити це кожному особисто, мушу задовольнитись загальною заявою в газеті.

В газетах (,,Америка", ,,Свобода") повідомлялось, що на засіданні Екзекутиви УККА ,,порушено справу упорядкування збірок для В. Мороза чи спеціяльного фонду в його імені" і стверджувалось, що ця справа мусить бути скоординована в певній ,,громадській централі".

У зв'язку з тим, що вже кілька громадських централь висловили бажання заснувати ,,Фонд Мороза", я змушений заявити: кілька фондів цього типу не може існувати, і якщо я відмовляю одній установі, то мушу відмовити й іншим.

Тому всім бажаючим допомогти мені я щиро дякую і прошу надсилати коресподенцію на мою особисту адресу:

MR. VALENTYN MOROZ
22 Mineral Springs Avenue
Passaic, New Jersey 07055

У великому горю повідомляємо, що з Волі Всевишнього, у вівторок, 7-го серпня 1979 року в Джолієт, Ілл., відійшла від нас у Вічність на 82-му році життя наша Найдорожча МАМА, БАБЦЯ, ПРАБАБЦЯ, СЕСТРА І ТЕТА

бл. п.

МАРІЯ КОГУТ

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 11-го серпня 1979 р. з похоронного заведення Музика і Син, в годині 9-ій рано до собору свв. Володимира й Ольги, а відтак на цвинтар св. Миколая в Чікаґо, Ілл.

Горем прибиті:
син — БОГУСЛАВ
дочка — ВОЛОДИМИРА ДЕМУС з мужем ПИЛИПОМ
дочка — ІВАННА ГАРАСОВСЬКА з мужем ОСТАПОМ
внуки:
АНДРІЙ ДЕМУС з дружиною КАТЕРИНОЮ
КОСТИК ДЕМУС з дружиною ПАТРІЦІЄЮ і донями ЛЕСЕЮ І ЗЕНЕЮ
МАРКО, МАРІЯН І АДРІЯН ДЕМУС
сестра — ЛЮБА в Чехо-Словаччині
Ближча і дальша Родина в ЗСА, Чехо-Словаччині і Україні

ПРОСИМО ПРО МОЛИТВИ.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

СТЕФАНА КОГУТА

мужа бл. п. Марії Когут,
буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

дня 15-го серпня 1979 р., в год. 7:45 рано в соборі свв. Володимира й Ольги в Чікаґо, Ілл.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в четвер рано, 9-го серпня 1979 року, відійшла у Вічність,

наша Найдорожча і Невіджалувана
МАМА, БАБЦЯ, ПРАБАБЦЯ І ТЕТА

бл. п.

МИХАЙЛИНА з ДОЛИНКІВ

МОСОРА

уроджена 11-го листопада 1894 року в Калуші, вдова по нотареві Миронові Мосорі в Богородчанах, Україна, довголітня членка Союзу Українок на Рідних Землях та еміґрації.

ПАНАХИДА в п'ятницю, 10-го серпня 1979 р. в похоронному заведенні Литвин і Литвин при 801 Springfield Avenue в Нюарку, Н. Дж., о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН в суботу, 11-го серпня 1979 р. з того ж похоронного заведення, о год. 8:30 рано, до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., відтак на Еверґрін цвинтар в Елізабет, Н. Дж.

Горем прибиті:
ЕВГЕНІЯ РАТИЧ з мужем АНДРЕЄМ
МИРОСЛАВА БОГАЧ з мужем РОМАНОМ
ЯРОСЛАВА ОЛЕСНИЦЬКА з мужем ОСТАПОМ
ЛЮБА ЛАПИЧАК — доньки
НЕСТОР ОЛЕСНИЦЬКИЙ з дружиною ІВАНКОЮ
ТАРАС ОЛЕСНИЦЬКИЙ з дружиною ОЛЕЮ і дітьми МАРУСЕЮ І АДРІЯНОМ
АНДРІЙ БОГАЧ
ЛЮБОДАР ОЛЕСНИЦЬКИЙ з дружиною МАРТОЮ
МИРОН ОЛЕСНИЦЬКИЙ — внуки
ЕВГЕНІЯ КАНЮК з мужем РОМАНОМ і синами — сестрінка в Новій Зеляндії
ІРИНА КЛЮЧНИК
БОГДАН КЛЮЧНИК з синами ІВАСЕМ І ПАВЛУСЕМ — кузени
Ближча і дальша Родина

Сьомий кобзарський табір на оселі ОДУМ-у „Київ"

Учасники одного з Кобзарських таборів на оселі ОДУМ-у „Київ". Петро Китастий диригує. Вол. Тисовський виконує сольо — „Взяв би я бандуру..."

Кожний народ у процесі свого існування творить свої культурні цінності, які визначують його місце серед інших народів світу. Український народ, один з небагатьох народів, який має багато культурних, при тому унікальних цінностей притаманних лише йому. Одна з таких цінностей це український національний інструмент-бандура. Бандура це природне доповнення до обдарованости нашого народу прекрасною, своєю музичністю, мовою.

З крови й кости...

Бандура як національний інструмент відіграла спеціяльну ролю в житті нашого народу, спеціяльно тоді, коли лукава доля заглядала у вічі історичних трагічних моментів життя українського народу. Для нас, що опинилися і тих, що народилися поза межами рідної країни, всі культурні цінності мають силу того євшан зілля, що завжди втримуватиме почуття нашої національної незалежности й гордости. Але ці національні цінності нам завжди потрібно оживляти, працювати над ними, доповняти і розвивати, іншими словами — тримати їх повсякденно частиною нашого щоденного життя. І тому, очевидно, під впливом чаруючих виступів Капелі Бандуристів ім. Т. Г. Шевченка, почали творитися гуртки бандуристів, спеціяльно з молоді, яких захоплював чар і романтика свого рідного, що вийшло з кости й крови історії нашого народу.

Молодеча організація ОДУМ в цій ділянці мабуть найбільше заслужена. Спочатку гуртки чи ансамблі молодих бандуристів творилися по Філіях ОДУМ-у, як Чікаго, Торонто, Філядельфія. Пізніше провід ОДУМ-у, вбачаючи яку велику користь це приносить молоді, рішив влаштувати перші Кобзарські Табори на своїй оселі „Київ" в Акорд, Ню Йорк. В порозумінні й під протекторатом Капелі Бандуристів вже протягом шести років регулярно на оселі „Київ" відбуваються дуже успішні Кобзарські табори. Через ці табори вже перейшло сотні молоді, одумівської і неодумівської. Деякі з них продовжують свою кар'єру на сценах, як члени Капелі, деякі індивідуально або з льокальними ансамблями. Дивлячись в минуле, рішення проводу ОДУМ-у влаштовувати такі табори себе оправдало й принесло багато користи.

Показ успіхів...

Кожний, хто навчається на музичному інструменті, має бажання й охоту показати свої успіхи. В цьому, очевидно, авдиторія має велике значення. Цей момент для учасників Кобзарського табору є дійсно корисний з уваги на географічне положення оселі „Київ". Учасники мають можливість виступити в авдиторії нашої славної Союзівки. Майже кожного року учасники Кобзарських таборів мали успішні виступи на сцені „Веселки". Крім того є можливість таких виступів і на наших українських оселях поблизу розташованих, як Сумівка і Верховина. Союзівка всього лише вісім миль, а Сумівка чотирнадцять миль. Оселя Верховина правда на віддалі п'ятидесяти миль, що також є цілком доступним. Важливо це тому, що ці оселі створили осідок вакаційного культурного центру українського життя. Молодь, буваючи на цих оселях, відчуває, що український народ, українська культура це не лише шкільна теорія, це реальна дійсність. І тому виступи на Союзівці, Сумівці, чи Верховині учасників Кобзарського табору з оселі ОДУМ-у „Київ" є частиною вкладу в розвиток і оживлення української національної культури.

Підготова до Табору

У цьому році від 11-го до 25-го серпня на оселі ОДУМ-у „Київ" серед чудових схилів Кетскильських гір знову залунають чарівні звуки нашої рідної бандури. Інж. Петро Гурський у співпраці з проводом Капелі Бандуристів ім. Т. Г. Шевченка невтомно працює над програмою табору, приготовляючи фаховий і, відданий цій ділянці мистецтва, інструкторський персонал. Як і завжди серед них буде батько „Гомону степів..." маестро Григорій Трохимович Китастий.

Підготова і переведення такого Табору вимагає колосальної праці й енергії, але найголовніше — бажання й зацікавлення Ці люди, ті що підготовляють і ті що працюють з молодими бандуристами на таборі, мають знання, енергію, бажання й зацікавлення передати їхні цінності нашому завзятому молодому поколінню.

У процесі спостереження праці на Кобзарських таборах легко зауважити, що ці молоді ентузіясти за всього лише два тижні наполегливої праці і відпочинку осягають те, чого не можливо осягнути на пробах протягом цілого року.

У таборі вони працюють, в таборі вони живуть разом, пізнають один одного, зустрічають нових друзів, у таборі вони також мають можливість займатися „фахом молоді"-спортом, і, очевидно, купіллю в басейні оселі.

Крім того, оселя ОДУМ-у „Київ" знана ще з давніх часів своєю надзвичайно доброю джерельною водою, якою славилися попередні власники далеко поза межі цієї посілости.

Так, на Кобзарському таборі на оселі ОДУМ-у „Київ" буде багато праці, але вислід цієї праці учасники Табору з насолодою і гордістю зможуть показати іншим...Буде праця, буде розвага, буде сміх і забава за що вже подбає Команда табору на чолі з комендантом Є. Кальманом. Тож до побачення на сьомому Кобзарському таборі на оселі ОДУМ-у „Київ".

О. Шевченко

Каліфорнія зазнала нового землетрусу

Сан Франсіско. — У минулий понеділок, 6-го серпня, о год. 10:5 хвилин перед полуднем раптом захиталися будинки в Сан Франсіско і всі тамошні мешканці наче завмерли зі страху в ожиданні катастрофи, яка вже неоднократно навістила Сан Франсіско та інші міста в Каліфорнії.

Однак цей останній землетрус тривав тільки кілька секунд і не наніс великої шкоди: не було людських жертв і було тільки розмірно мало матеріяльної шкоди. Центром землетрусу було місто Голлістер за 100 миль на південь Сан Франсіско, але там теж тільки потріскали деякі стелі в домах, та газові й водопроводні рури.

Найбільші землетруси в Каліфорнії відбулися в 1906 і 1911 рр. і пам'ять про тодішні стихійні катастрофи не забулася та завжди переслідує ще населення Каліфорнії, одного з найбільших і найкращих стейтів Америки.

ЩО ДІЄТЬСЯ...

(Продовження зі стор. 2)

У Франції й Італії, де є чисельні і парляментарно гнучкі комуністичні партії, справи представляються інакше. В обох країнах, в додатку до вірних і здисциплінованих своїх однопартійців, комуністи ще можуть числити на, як їх влучно назвав Ленін, „корисних ідіотів", тобто некомуністів, які, піддурені гарними комуністичними обіцянками, часто голосують за кандидатами комуністичної партії. Але якщо комуністичні партії цих двох західніх країн хочуть отримати голоси тих „корисних ідіотів", то вони мусять відпекуватися публічно від такого режиму, який *посилає* людей до ҐУЛаґів і до „психушок". І тут виринає для них така проблема: якщо ті комуністичні партії не відпекуються від Сов. Союзу, то вони тратять голоси під час виборів; коли ж вони відрікаються його, то знову тратять своїх власних визнавців.

Французька комуністична партія умудрилася розв'язати свої проблеми в цей спосіб, що створила т. зв. Спільну програму із соціялістичною партією Міттерана. Але цей спосіб виявився некорисним для французького комуністичного ватажка Марше і його товаришів. На їх думку, комуністи в цій співпраці повинні бути „старшими партнерами", одначе виявилося, що Міттеран мав більшу притягальну силу у виборах, аніж комуністи. Тому, правдоподібно на приказ Москви, Марше щораз більше утруднював співпрацю з Міттераном, а вислід того був такий, що в останніх парляментарних виборах у Франції, що відбулися в березні ц. р., партії Спільної програми, до якої входила ще маленька партія лівих радикалів, потерпіли поразку. З того часу французька комуністична партія стала повертатися у сторону Кремлю, від якого вона, зрештою, ніколи вповні не відверталася. На останньому 23-му Конгресі, що відбувся минулого місяця, Французька комуністична партія офіційно проголосила, що досягнення Сов. Союзу „були в основному позитивні". А це означає явний відворот від еврокомунізму.

Леґенда про еврокомунізм властиво почалася в Італії. Коли в 1956 р. Хрущов розвінчав Сталіна, тоді італійський тодішній комуністичний ватажок, Толіятті, почав говорити про „поліцентризм" (много-центризм) комунізму. Цим він дав знати „великим босам" у Москві, що Кремль не може довше вважати себе за одинокий центр світового комунізму.

Під проводом свого сучасного ватажка, аристократичного і делікатного Енріка Берлінґера, Італійська комуністична партія висунула новий клич „Історичний компроміс" (compromesso storico), за яким італійські комуністи є готові співпрацювати з урядовою італійською партією Християнських демократів, розуміється, в надії, що в цей спосіб вони отримають одне, чи навіть двоє місць в італійському уряді.

Підтримуючи уряд партії Християнських демократів, Гуліо Андреотті, комуністи дозволили йому бути довше при владі, аніж усім іншим його попередникам. Але „історичний компроміс" перетав існувати в січні ц. р., коли Італійська комуністична партія відмовилася підтримувати уряд Андреотті і голосували за висловленням недовір'я для нього. В останніх виборах до парляменту, що відбулися в квітні ц. р., італійські комуністи втратили популярність серед виборців.

Останні вибори в Італії наявно ствердили, що Італією тяжко кермувати демократичному урядові, та що тамошні комуністи, якщо не зможуть дійти до влади способом еврокомунізму, тобто демократичним шляхом, через парляментарні вибори, то вони все є здібні, коли тільки захочуть, перешкоджати іншим партіям кермувати цією країною.

Найдальше відійшла від Москви, щоб зискати довір'я до себе, Еспанська комуністична партія. На партійному конґресі, що відбувся в квітні м. р. еспанські комуністи вирішили, великою більшістю голосів, викинути зі своєї програми *ленінізм*. Цей крок є виявом найдальшого відходу еврокомунізму від ленінізму, а тим самим і від Москви. Це вже відкинення самого комунізму, бо комунізм без ленінізму — це повне заперечення комунізму.

Пластуни — гості з Англії та Арґентини

Ню Йорк (ОЮ). — Дня 23-го червня ц. р. відбулося в Ню Йорку засідання Головної Пластової Булави під проводом Любомира Романкова — голови. Воно було замітне тим, що на ньому були присутні: член Крайової Пластової Ради в Англії ст. пл. Ярема Кучинський і Крайовий Референт Новаків в Арґентині — ст. пл. Роман Селянський. Обидва пластуни приїхали до ЗСА на Загальний З'їзд Уладу Старших Пластунів, який відбувся на оселі „Вовча Тропа" в днях 16-17 червня.

Щоб якнайкраще використати своє перебування в ЗСА вони також взяли участь у вишколі новацьких виховників і в булаві табору юнаків на „Вовчій Тропі", в Іст Четґемі, Н. Й.

На засіданні ГПБ вони висловлювали свої погляди на різні справи, а тоді поінформували про стан Пласту, місцеві проблеми та потреби у їхніх країнах. Обидва підтвердили надзвичайну користь із всяких контактів з пластунами в ЗСА й Канаді та з Головним Пластовим Проводом, як наприклад участь у Міжкрайовій Пластовій Зустрічі в Канаді, влаштування Головним Пластовим Проводом вишколів в Англії та в Арґентині, відвідини Начального Пластуна д-ра Юрія Старосольського тощо. Ці події додають виховникам охоти і енергії до праці з молоддю.

Ярема Кучинський і Роман Селянський — молоді студенти володіють добре українською мовою та незвичайно добре обзнайомлені з життям і проблемами української громади, не тільки у країнах їхнього поселення, але і цілої української діяспори. Вони також дуже товариські по вдачі і тому зразу нав'язали щирі дружні відносини з широким колом пластунів і пластунок у ЗСА й Канаді.

ЛЕБЕДИНИЙ СПІВ...

(Продовження зі стор. 2)

Йорку, але очевидно без краси київської оркестри. Ця пісня, це одна з найкращих досягнень композитора. „У долі своя весна" (сл. Ю. Рибчинського), майже з Бахівським відлунням, та з модерним ритмом, каже про щастя і любов з побажанням, щоб вони цвіли завжди „в полоні пісень". І Ротару виконує цю річ виїмково блискучо з довжелезним чудовим останнім високим тоном у мажорнім акорді. „Колиска вітру" найбільш цікава своїм гуцульським ритмом із примівкою у закінченні: „Ой, ду-ду". Це пісня великої потуги про дівчину, що в синіх горах розказувала казок буйному вітрові, а він їй свої пісні співав. „Нестримна течія" (ця і попередня поезії Б. Стельмаха), ще одна незрівняна пісня на закінчення першої сторінки платівки. Вона і співає про коханців, що в мріях завжди були зі собою та час зміняє усе, тому дівча (або і хлопець) у тузі, журливо промовляє: „І тепер не знаю, як забути те, чого ніколи не було".

На другій сторінці зустрічаємо „Тільки раз цвіте любов" (Б. Стельмах). Це перлина про кохання, що процвітає у житті „одинєдиний раз" з дуже зворушвою, позірною монотонією кінцевої мелодії, такої притаманної деяким покутсько-гуцульським пісням. „Кленовий вогонь" (сл. Ю. Рибчинського), одна з найбільш іскрометних і розмашних композицій Івасюка, де вся музика мчить вихром. Хлопець приніс дівчині осіннє, золоте кленове листя, яке завжди розбуджуватиме в неї спомини і саму любов. „Запроси мене у сни свої" (сл. Стельмаха), де співається про вездійснене кохання. Це на другій сторінці платівки найкраща і найбільш розмрійна пісня тужливого мажору, бо: „в мереживі доріг, я знайти тебе не зміг", тому:

Запроси мене у сни свої,
хоч на мить та запроси...
Запроси мене у сни свої,
Тyyгу в серці погаси.

„Два перстені" до поезії самого Івасюка. Пісня капітальна і своїм текстом і музикою. Теж була скопійована неграмотно в Ню Йорку без подання імени композитора. І звичайно, щойно тут є той прекрасний акомпаньямент оркестри київського телерадіо. В цій пісні зустрінемо один із найцікавіших моментів, як критично підготовляв автор, це видання-платівку пісень. На попередній платівці було вжите слово „першотравень", тепер же поправив він на „веснотравень" Отже навіть натяк на комуністичне свято-стерто. „Далина" (сл. Д. Павличка), як уже вище подано, пісня дуже цікава, майже клясичного, але диссонантного характеру, з лірницьким забарвленням при звуках цимбалів. „Пісня про тебе", пориваюча, кінцева композиція про закоханого (чи закохану), що бачить і відчуває свою вибрану в кожнім елементі життя і природи.

Другу пісню із першої сторінки „Баляду про мальви", треба взяти накінець, бо пісня ця зовсім виїмкова, як уже сказано. Слухаючи її треба мати дійсно серце з каменя, щоб десь там в оці не забреніла вам сльоза. Ротару співає її цілою своєю істотою неперевершено. Сама пісня-баляда складається з мажорної, майже серенадової та мінорної, дуже драматично-трагічної частини. По короткій приґравці на задушевну мелодію нанизані слова про мальви, що в місячну ніч сплять біля хати, тільки мати не засне, бо жде свого сина з війни. Цю осяйність української ночі прошиває трагічний голос сина:

„О мамо рідна, ти мене не жди.
Мені в наш дім ніколи не прийти,
З мойого серця мальва проросла
І кров'ю зацвіла".

І дальше син умовляє маму, щоб не плакала, бо багато синів полягло на війні і осінню мальви шептатимуть їй до сну: „засни, засни". Між першою і другою стрічкою іде тужлива переґравка, в якій голос, якби десь із засвітів, затягає сумну мелодію без слів (голос - само собою — Ротару). І знову, місячний настрій, як у першій стрічці і ствердження, що в інших матерів є любі діти, та в матері воїна тільки мальви, що сплять під вікном. Голос сина, цим разом потішає матір, що як вона вранці вийде на поріг, то люди вклоняться їй до ніг (вона ж мати героя) і хай вона піде полями, а там мальви торкатимуться її рук. В закінченні син каже, що він мав принести мамі (і людям) ласку". Та це слово не має тут толку, воно вміщене в вірші мабуть з цензурних причин, бож йдеться про волю. Тож:

„Життя — як пісня, що не віддзвенить.
Я в мальві знов для тебе буду жить.
Якщо ж я волю не встиг вам принести,
Прости, прости, прости, прости."

З серця геройського Івасюка напевно, як і в баляді, виросте темночервона мальва. А сердешна мати його гратиме хіба всеньке життя цю пісню-баляду, сплакуючи кожен раз. Та не тільки його мати, але і ціла Україна гратиме і співатиме довго-довго, не лише неповторну „Баляду про мальви", але всі його одноразові і безконкуренційні пісні, згадуючи свого улюбленця.

(Кінець)

БАТЬКИ! Зв'яжіть замоподу ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

РОМАН ДМИТРІВ, член УНС Відд. 224 в Сейлем, Масс., помер 6-го квітня 1979 р. на 82-му р. життя. Нар. в с. Берлоги, пов. Калуш, Україна. Залишив у смутку сина Ярослава, доньку Славу і 3 внуків. Похорон відбувся 9-го квітня ц. р. на цвинтарі св. Марії в Сейлем, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!
Н. Ірха, секр.

ГЕРРІ ВИСЛОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 305 в Магоней Сіті, помер 18 червня 1979 р. на 59-му р. життя. Нар. 1920 о. в Шумейкер, Па.; членом УНС став 1941 р. Залишив у смутку дружину Елизабет. Похорон відбувся 22 червня 1979 р. на цвинтарі св. Михаїла у Фреквілл, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Маргарита Гентош, секр.

БОГДАННА С. ЧАРТОРИЙСЬКА, членка УНС Відд. 485 Т-ва Крим в Ню Йорку, померла 21 червня 1979 р. на 48-му році життя. Нар. 1930 р. в Стецева, Україна, членкою УНС стала в 1966 р. Залишила у смутку чоловіка Миколу, дочку Єлисавету, синів: Святослава і Богдана та маму Марію. Похорон відбувся 23 червня 1979 р. на цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу, Н. Н.

Вічна Їй Пам'ять!
М. С. Чарторийський, секр.

МАРІЯ ПЕТРЕЦЬКА, членка УНС Відд. 7 ім. Дмитра Капітули в Мк Аду, померла 23 червня 1979 р. Нар. 1915 р. в Келасре; членкою УНС стала у 1939 р. Залишила у смутку мужа Михайла, дочку Меланію, сина Михайла мол., одного внука, двох братів і дві сестри. Похорон відбувся 26 червня ц. р. на цвинтарі Преч. Діви Марії в Мк Аду, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Гелена Словік, секр.

АГНЕС ПЕДЕНСЬКА, членка УНС Відд. 72 ім. Івана Франка в Тайтусвілл, Па., померла 28 червня 1979 р. на 92-му р. життя. Нар. в Польщі; членкою УНС стала в 1923 р. Залишила у смутку троє дітей: Йозефину, Стенлі і Франка, внуків і правнуків. Похорон відбувся на цвинтарі св. Валбурґ в Тайтусвілл, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Каролина Курах, секр.

БЕССІ ПАПРОЦЬКИЙ, членка УНС Відд. 59 Т-ва Українська Січ в Бріджпорті, Конн., померла 1 червня 1979 р. на 82-му р. життя. Нар. 1897 р. в Західній Україні. Залишила у смутку дочку Анну, зятя Андрія, двох братів і сестру в Україні та дальшу родину. Похорон відбувся 4 червня 1979 р. на цвинтарі Івана Хрестителя в Стратфорді, Конн.

Вічна Їй Пам'ять!
Т. Сливінський, секр.

ДМИТРО ГАЛІНЯК, член УНС Відд. 32 Т-ва ім. Олега Ольжича у Філядельфії, помер 16-го червня 1979 р. на 57-му р. життя. Нар. 1922 р. в с. Сінявка, пов. Любачів, Україна; членом УНС став у 1972 р. Залишив у смутку дочку Марію. Похорон відбувся 23 червня 1979 р. на цвинтарі св. Мар в Абінґтон, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Володимир Яків, секр.